

Näiteks-tarindid

Sirje Mäearu

Kui küsitakse, kumb on õige, kas *Mitmes riigis, näiteks Ukraina ja Valgevene, pole see veel levinud* või *Mitmes riigis, näiteks Ukrainas ja Valgevenes, pole see veel levinud*, siis tahetakse teada, kas sõnaga *näiteks* (või *nagu, nagu näiteks*) algavat lauseosa ülejäänud lausega ühildada või mitte. Ühildamise korral tuleks neid tekstiosia käsitada täiendi või lisandina (nagu praegusel juhul) või hoopis rindliikmena. Kui lauseosa jääb ühildamata, on tegemist kiiluga.

Näiteks-tarind tuleb muust lausest vahemärkidega eraldada. Kui kasutatakse koma, on tavaks tarind ülejäänud lausega ühildada: *Kas olete kunagi kogenud soovimatut füüsilist kontakti, nagu näiteks vastumeelset kallistamist, suudlemist? Tippvõistlusteks, näiteks maailmameistrivõistlusteks, tahetakse ikka mõnd uut ja efektset kingapaari. Otsustati paigaldada kriitilisemate teelõikude, näiteks tõusude juurde kastid killustikuga.* Muude märkide, st sulgude ja mõttekriipsude puhul võib ühildada või jätta ühildamata, vrd *Orgaanilise materjali, nagu näiteks turba kaevandamine* ning *Orgaanilise materjali (nagu näiteks turba) või (nagu näiteks turvas) kaevandamine.*

Omastavaline tarind eraldatakse komaga ainult eestpoolt, sulu või mõttekriipsuga ka tagantpoolt: *Paksude originaalide, näiteks raamatute paljundamisel saate ..*, vrd *Paksude originaalide (näiteks raamatute) paljundamisel saate ..*

Kiiluna vormistamise korral võiks kasutada sulge või mõttekriipse kui tugevamaid märke, eelistada võiks sulge kui neutraalsemat vormistusviisi: *Tuleb leida alternatiivseid energia tootmise ja salvestamise seadmeid (nagu näiteks kütuseelemendid, superkondensaatorid ja patareid).* *Mitmes riigis (näiteks Ukraina ja Valgevene) pole see veel levinud*, vrd *Mitmes riigis – näiteks Ukraina ja Valgevene – pole ..*

Ühildamata tarind on sageli paremgi, kui ühildumise tõttu tekib käändekordus, samuti juhul, kui tarindit ei saa või on tülikas käänata: *Vanades maaeluromaanides (nagu näiteks „Tõde ja õigus“ või „Maa õnnistus“)* on selgelt välja toodud .., vrd *Vanades maaeluromaanides, nagu näiteks „Tões ja õiguses“ või „Maa õnnistuses“, on ..*

